

Sturköflaggan på toppen av Kilimanjaro

Av *Ulrika Mårtensson*

Den här berättelsen är väl ändå HÖJDEN av PR för Sturkö! Sturköflaggan på toppen av Kilimanjaro, Afrikas högsta berg! Man kan också uttrycka det så, att *Jan Abramsson* därmed haft en miniatyrbild där uppe, för det är Jan som har gjort Sturköflaggan.

Mest glad är jag dock över det faktum, att döttrarna till vår förre medarbetare i samhällsföreningen, *Walfrid Mårtensson*, nu gjort sin debut här i Sturköbladet.

Jag hade förmånen att vara god vän med Walle, en av de bästa människor jag har känt, och när jag nu får publicera *Ulrikas* och *Helenas* berättelser om deras afrikavistelse känns det fint.

Tack, Ulrika och Helena! Återkom gärna med mera längre fram!

Det är med stor förväntan *Helena, Tobbe, Oscar* och jag checkar in på hotellet i närheten av Mount Kilimanjaro. Det är kvällen innan vår expedition ska starta. Ingen av oss har erfarenhet av att bestiga berg. Men någon gång måste ju vara den första. Och varför då inte starta med Afrikas högsta berg? Vårt mål är att sätta Sturköflaggan på toppen av Mount Kilimanjaro.

Vandring mot första baslägret,

Mandara hut

Nästa morgon startar bestigningen. Vårt expeditionsteam består av tio personer. Förutom oss fyra ingår guiden *George*, den assisterande guiden *Albert*, en kock och flera bärare i teamet. Bärarna bär största delen av vår packning, mat och vatten för hela bestigningen och dessutom utrustning för att kunna

Från hotellet beskådar vi Kilimanjaros snöbetäckta topp. Berget reser sig magnifikt från den annars så platta omgivningen i norra Tanzania. Ska vi verkligen klara av att bestiga detta berg?

Helena känner sig inte bra, hon har fått feber och är förkyld. Hon har träffat en läkare som skrivit ut antibiotika till henne. Läkaren säger att det inte är något problem, att hon visst kan starta bestigningen. Helena är mycket tveksam om hon kommer att orka med en infektion i kroppen, men hon bestämmer sig för att försöka nå det första lägret och därefter se hur hon känner sig.

Andra vandringsdagen. Regnskogsvegetationen har nu övergått i alpevegetation. Kilimanjaros topp skymtas bakom molnen till vänster i bild (inte toppen bakom Ulrika).

laga maten. Vi bär ca fem kg var i våra ryggsäckar, innehållande vatten, mat för dagen, vandringsstavar och några klädesplagg.

Bestigningen inleds i tät regnskog. Det är varmt och fuktigt. Helena blir allt mattare men kämpar envist på. Framåt eftermiddagen, när tablettorna slutat verka, är hon så svag att hon inte har något annat val än att vända tillbaka. Tobbe följer med henne ner. Detta är ett stort bakslag, då vi sett fram emot att göra denna expedition tillsammans. Helena lämnar över Sturköflaggan till Oscar och mig:

– Nu hänger det på er om flaggan ska upp på toppen!

Nedslagna fortsätter Oscar och jag.

Det dröjer inte länge förrän det börjar åska och ösregna.

När vi vid skymningen når fram till första baslägret, ”Mandara hut”, på 2720 meters höjd, finns det inga lediga hyddor kvar till oss. Ska vi behöva tillbringa natten under bar himmel i detta oväder?

Efter en lång tids dividerande som slutar med att jag ryter i ordentligt (Oscar tycker jag är lite väl hård men vid det här laget är jag desperat), finns det plötsligt en hydda ledig som vi kan krypa in i.

Snart knackar det på vår hydda och kocken säger att vi kan komma bort till mathyddan för lite kvällsmat. Vi vandrar dit och här har nu även andra expeditionsteam samlats för att äta. Vi får lite popcorn och sedan soppa.

Efter maten tackar vi för oss och drar oss tillbaka till vår hydda. Vi kryper ner i våra sovsäckar och drar malarianäten över oss. Trötta somnar vi med regnet smattrande mot hyddans tak.

Vandring mot andra baslägret,

Horombo hut

Andra dagen väcks vi vid sjutiden av vår guide, George. Vi får en liten skål med varmt vatten till att tvätta ansiktet. Solen strålar från en klar himmel och det verkar bli en fin dag.

Efter frukost startar vi dagens vandringsetapp på cirka åtta timmar, som kommer att ta oss upp till 3720 meters höjd.

Efter några timmars vandring passerar vi trädgränsen och en stäpplik vegetation tar över med vackert

Oscar vid ”Horombo hut” på 3720 meters höjd.

Vårt expeditionsteam.

blommande ljungväxter. Vi njuter av den vackra naturen. Längs vägen träffar vi andra expeditionsteam. Det är människor från hela världen, alla med samma mål, att nå toppen. Det känns häftigt! Vi lär särskilt känna två indier, *Gopi* och *Manpreet*, från Los Angeles, som vi håller jämn takt med under hela bestigningen.

Då vi når det andra baslägret, ”Horombo hut”, märker vi att det börjar bli svårare att andas. Det är den syrefattiga luften som blir alltmer påtaglig. Det har också blivit kyligare. Huttrande drar vi på oss långkalsonger, jacka, mössa och vantar.

Det är vid detta basläger många av bestigarna börjar känna av den farliga höjdsjukan. Höjdsjukan inträffar vid höga höjder där luften är syrefattig. Höjdsjukan kan leda till hjärnödem (vätska i hjärnans celler), medvetslöshet och i värsta fall döden. Man kan inte förutse vem som riskerar att drabbas av höjdsjuka och betingelserna är delvis genetiska. Vi märker att många bergsbestigare tar läkemedel för att bli av med höjdsjukesymptomen, något som bestämt avråds av läkare, i alla fall hemma i Sverige. Man luras då att klättra högre än vad kroppen klarar av. Har man otur slår höjdsjukan igenom, och risken är stor att man drabbas av hjärnödem.

Vid middagen äter jag med stor aptit men Oscar känner ingen hunger och petar mest i maten. Vi ser att råttor springer runt under borden, glupskt smaskande på smulor som bestigarna tappat. Jag som annars är lite rädd för råttor höjer knappt på ögonbrynen. Detta känns helt naturligt när man bestiger berg.

Efter maten kräks Oscar. Dålig aptit och kräknin- gar är typiska symptom på höjdsjuka. Detta bådär inte gott, konstaterar Oscar oroligt.

Vi sover dåligt denna natt. Oscar mår inte bra och vi delar hydda med två andra personer som snarkar högljutt. Det är dessutom svinkallt. Jag har både vantar och mössa på mig där jag ligger i min sovsäck, och för säkerhets skull, även min pannlampa. Ifall jag måste gå ut på toa i mörkret eller försvara mig mot attackerande råttor. Elektricitet finns ju inte här på berget.

Vandring mot sista baslägret, Kibo hut

Tredje dagen gryr. Denna dag ska vi vandra upp till

Tredje dagen, på väg mot "Kibo hut" på 4700 meters höjd. På bilden: Oscar och vår guide George. I bakgrunden reser sig toppen av Kilimanjaro.

sista baslägret före toppbestigningen. Detta sista basläger, "Kibo hut", ligger på 4700 meters höjd.

Vid frukosten har Oscar fortfarande inte återfått aptiten. Under natten har flera personer kommit till Horombo hut, medvetlösa på bår. Det är personer som under natten försökt göra toppbestigningen men som fått hjärnödem och omedelbart fått återvända ner burna på bårar. Någon har t.o.m. avlidit. Ingen helikopter eller läkare finns på berget. De som måste ner snabbt måste alltså bäras ner på bårar. Ryktet går också att alla bårar nu har tagit slut uppe vid Kibo hut. Detta betyder, att om vi skulle bli sjuka under vår toppbestigning, skulle det inte finnas bårar för transport ner.

Oscar blir mattare och mattare. Vid lunch kan han fortfarande inte äta något, men vill ändå bestämt fortsätta. Höjdsjukan kan ju gå över (dessvärre inte sannolikt).

Efter sju timmars jobbig vandring ser vi äntligen "Kibo hut" långt framför oss. Plötsligt säger det stopp för Oscar. Han kräks och kräks. Hur mycket han än vill, så är det omöjligt för honom att fortsätta. Kroppen säger ifrån och det är oerhört farligt att fortsätta. Oscar ger mig Sturköflaggan och jag tvekar inte, jag måste göra ett försök att få upp flaggan på toppen. Detta var ju vårt gemensamma mål.

Vi bestämmer att George och Oscar ska vända ner till Horombo hut och invänta mig där. Jag fortsätter nu ensam med vår assisterande guide, som aldrig tidigare gjort toppbestigningen på egen hand. Detta blev ju inte alls som vi tänkt oss.

När jag kommer upp till Kibo hut känner jag mig nere. Jag är jätteorolig för Oscar och bekymrar mig också för hur det är med Helena och Tobbe. Jag känner dock en fast beslutsamhet att göra ett försök att under natten försöka nå toppen.

Kibo hut, har ingen som helst charm, det är endast en stenhydda i ett ödsligt ökenlandskap. Här ska alltså alla sova som ska bestiga toppen under kommande natt. Hyddan är lik ett logement med rum

fyllda av våningssängar. För att få upp värmen sover så många personer som möjligt i varje rum.

Innan vi går och lägger oss, beslutar vi att jag och min guide fr.o.m. nu ska ingå i Gopi och Manpreets team. Ingen av oss kan dock sova. Det kommer att bli en lång natt.

Toppbestigningen

Klockan 23.00 tänds lampan i vårt rum. Nu är det dags att göra sig redo. Jag tar på mig utrustningen; två par strumpor, grova kängor, tre-fyra lager kläder, vantar med värmekuddar i, luva med endast en öppning för ögonen, mössa, pannlampa, vandringsstavar och ryggsäck med dricka och lite mat. Jag upptäcker att termosens blev kvar i Oscars ryggsäck. Jag får klara mig utan den. Hoppas bara inte drickan fryser.

Vid midnatt startar vi den sista vandringsetappen på sex-sju timmar i mörker som ska ta oss upp till toppen.

Vi vandrar långsamt för att kroppen ska anpassa sig till den alltmer syrefattiga luften. Vårt mantra är: polé, polé (långsamt, långsamt; på swahili).

I ljuset av pannlampans sken ser man endast ett steg framför sig. Det är nu cirka tio minusgrader, det blåser och framförallt är det svårt att andas.

Då vi vandrat i cirka två timmar ger Gopi upp. Han orkar inte mer och känner symptom av höjdsjukan.

Mannpreet och jag vandrar vidare med våra guider. Vi ropar uppmuntrande ord till varandra, vi ska klara det! Men efter ytterligare någon timme tvingas vi stanna. Mannpreet har fått svåra smärtor i ena foten. Han måste ta upp foten ur kängan för att sätta på plåster. Detta blir tyvärr hans fall. Hans fot förfryser och han tvingas vända ner.

Nu är det bara jag kvar i teamet. Jag kämpar vidare tillsammans med min guide. När jag i mörkret tittar ovanför och nedanför mig ser jag svaga pärlband av pannlampor från bestigare.

Vandringen är mycket plågsam nu. Hela kroppen värker och varje andetag känns olidligt. Jag stannar och fumlar i mörkret efter min ryggsäck. Jag måste dricka. Energidrycken är nu nära att frysa och varje klunk jag tar sticker som nålar i bröstet. Det är fortfarande timmar kvar till toppen. Tack och lov känner jag inga symptom av höjdsjukan.

Vi vandrar vidare och jag fortsätter att mumla: polé, polé!

Den närmaste tiden får vi vid tre tillfällen kasta oss åt sidan för att släppa fram bårar på väg ner.

– Brain edema (hjärnödem)! ropar någon, och ner far bärare med orörliga kroppar på bårar. Bårarna var alltså inte slut.

Jag ryser, bara de klarar sig.

Den sista timmen före toppen är värst. Sanden är täckt av stora stenar som jag måste över. Jag tänker med fasa på den svensk, som det stod om i tidningen

just före vår avresa, som i mörkret fått ett rullande stenblock över sig och avlidit. Jag inser nu hur lätt det är att sätta dessa lösa stenblock i rullning. Om de börjar rulla är det omöjligt att i mörkret skydda sig mot dem, då man inte har en chans att lokalisera varifrån de kommer.

Jag är nu fullständigt utmattad och tårarna rinner nerför kinderna. Långsamt kravlar jag över sten efter sten, försiktigt för att inte sätta någon i rullning. Jag andas tungt och det rosslar i lungorna. Varje minut känns som en evighet.

Plötsligt hör jag glädjetjut strax ovanför mig. Någon har nått fram, toppen är nära.

Ulrika på väg ner från toppen. I dagsljuset ser man stenarna som lätt kan komma i rullning.

Jag får ytterligare lite energi och med en sista kraftanstängning kravlar jag mig slutligen över kraterkanten (Kilimanjaro är en gammal vulkan).

Jag befinner mig på 5681 meters höjd, på toppen av Mount Kilimanjaro!

Tårarna sprutar, jag klarade det! Min guide kramar om mig, även han är illa medtagen.

Solen börjar nu sakta gå upp och framför mig breder Tanzanias slätter ut sig. Utsikten är otrolig.

Jag fäster **Sturköflaggan** på vandringsstaven och min guide fotograferar mig för att föreviga detta ögonblick. Det känns helt fantastiskt, målet är nått! Guiden drar i mig, vi får inte stanna för länge på denna höga höjd, men jag måste bara få njuta några

Ulrika framför monumentet av Hans Meyer, den förste europeé som besteg Kilimanjaro 1889.